

E 23/2017

Tekijä Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta
Vastaanottaja Pohjoismaiden hallitukset

Kirjallinen kysymys pohjoismaisten työmarkkina-alan sopimusten solmimisen tai muuttamisen EU-oikeudellisista esteistä

Pohjoismaiden hallitukset solmivat vuonna 1954 sopimuksen Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista. Sopimusta on jälkeenpäin tarkistettu, ja vuonna 1982 allekirjoitettu uusi sopimus tuli voimaan vuonna 1983.

Suomen, Ruotsin, Norjan, Tanskan ja Islannin hallitukset, jotka katsovat Pohjoismaiden kansalaisten perusoikeuksiin kuuluvan oikeuden saada vapaasti siirtyä työhön ja asettua asumaan toiseen Pohjoismaahan, haluavat vuoden 1982 sopimuksella sekä lisätä että rajoittaa liikkuvuutta. Sopimuksen tarkoituksena on tukea kunkin maan toimenpiteitä tasapainoisen työllisyyskehityksen turvaamiseksi ilman, että maiden väliset muuttoliikkeet synnyttävät epätasapainoa työmarkkinoilla. Sopimuksen tulee edistää maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä.

Sopimuksen lisäpöytäkirjassa todetaan kuitenkin selvästi, että toisesta Pohjoismaasta työvoimaa palkkaavien työnantajien tulee käyttää julkista työnvälitystä. Tavoitteena on estää työnantaja harjoittamasta yksityistä työvoiman värväystä toisesta Pohjoismaasta. Tämä vaikuttaa nykyään merkittävältä rajoitteelta, koska rekrytointi tapahtuu yhä useammin muiden kanavien ja medioiden avulla.

Sopimus Pohjoismaiden yhteisistä työmarkkinoista ei enää kaikilta osin vastaa nykyisillä työmarkkinoilla vallitsevaa tilannetta eikä nykyistä pohjoismaista yhteistyötä. Työnvälitystä koskeva esimerkki osoittaa selkeästi, että sekä sopimusta että sen lisäpöytäkirjaa olisi viipymättä tarkistettava.

Pohjoismaiden neuvosto on kuitenkin saanut viitteitä siitä, että nykyisiä pohjoismaisia sopimuksia ei voida tarkistaa eikä uusia pohjoismaisia sopimuksia solmia, ellei niiden piiriin oteta myös muiden EU- ja ETA-maiden kansalaisia, koska näin toimittaisiin vastoin voimassa olevaa EU-oikeutta, joka kieltää EU- ja ETA-maiden kansalaisten suoran tai välillisen syrjinnän. Pohjoismaiden neuvosto on myös ymmärtänyt, että toisinaan on tietystä määrin arveluttavaa avata erinäisiä säädöksiä ja oikeuksia koskemaan laajemmin koko EU-alueen kansalaisia, erityisesti kustannussyistä.

Pohjoismaiden neuvoston Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunta pyytääkin Pohjoismaiden työministereitä selvittämään näkemyksiään mahdollisuudesta tarkistaa tai solmia pohjoismaisia sopimuksia työmarkkina-alalla ja tähän mahdollisesti liittyvistä EU-oikeudellisista, poliittisista tai taloudellisista rajoituksista.

Kööpenhaminassa 5. joulukuuta 2017

Pyry Niemi
Kasvu ja kehitys Pohjolassa -valiokunnan puheenjohtaja